

ARBEIDSMEDISINSK AVDELING

ST. OLAVS HOSPITAL HF - UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

ÅRSRAPPORT FOR 2016

www.stolav.no/arbeidsmedisin

Innledning

Administrativ plassering

Arbeidsmedisinsk avdeling er administrativt underlagt Klinikk for Lunge- og arbeidsmedisin ved St. Olavs Hospital HF – Universitetssykehuset i Trondheim. Klinikksjef er Anne Hildur Henriksen. Avdelingen har lokaler i østfløya i 2. etg i 1902-bygget på sykehuset. Her disponerer vi sammen med NTNU et kontorlandskap med 16 plasser, og sammen med Arbeidsmiljøavdelingen ved St. Olavs hospital tre undersøkelsesrom, spiserom og møterom. Avdelingen er også tilknyttet Institutt for samfunnsmedisin ved Det medisinske fakultetet ved NTNU (se v. nedenfor).

Milepæler

- Avdelingen fikk fra 1.1.2016 Siri Slåstad som ny avdelingsleder. Oddfrid Aas fortsetter som nestleder/fast stedfortreder for avdelingssjefen.
- Etter noen års forberedelser var det fra 1.1.2016 klart for å starte opp et helt nytt tverrfaglig Regionalt kompetansesenter for allergi og overfølsomhet (Raao) som er administrativt knyttet til avdelingen (se også nedenfor).
- Avdelingen var i 2016 med på etableringen av et Midt-Norsk helsenettverk for sceniske kunstnere.

Samarbeid om landbrukshelse

Avdelingen har fra 2008 hatt en faglig samarbeidsavtale med Landbrukets HMS-tjeneste (LHMS) på Kongsberg. Avtalen innebærer utveksling av informasjon og faglig bistand innen arbeidsmedisin og yrkeshygiene. En av hensiktene med avtalen er at avdelingen på litt sikt skal forsøke å styrke kompetansen og prosjektvirksomhet innen landbruk og helse. I 2016 ble avtalen videreført med Norsk Landbruksrådgivning (NLR)-HMS. Etter et ideseminar om landbrukshelse som avdelingen arrangerte på Jektvolden 1.-2. juni 2016 ble det også bestemt at det skal arbeides for å opprette et tverrfaglig fagkompetansesenter for landbrukshelse i Midt-Norge. Avdelingen er med i utredningsarbeidet for dette.

Samarbeid med bedriftshelsetjenester og bedrifter

Avtalen som avdelingen har hatt med Elkem Tana om arbeidsmedisinske og yrkeshygieniske tjenester ble i 2014 forlenget med 5 nye år.

Avdelingen har i 2016 gjort en god del yrkeshygienisk arbeid også for andre deler av Elkem-konsernet bl.a. i forbindelse med Demaskus-prosjektet

Brukergruppe

Det har i 2016 ikke vært noen aktivitet i avdelingens brukergruppe.

Helse

Avdelingen fortsatte i 2016 sin deltagelse i et Midt-Norsk helsenettverk for sceniske kunstnere. Toril Synnøve Nilsen fungerte som koordinator og Bjørn Hilt deltok.

”Status presens”

Ved utgangen av 2016 hadde vi ved avdelingen fire overleger, 1,2 sykepleiere, to yrkeshygienikere, en sekretær, to fast ansatte LIS og to LIS i vikariater. Aktiviteten med yrkeshygienisk og pasientrettet arbeid, samt undervisning og egen videre og etterutdanning er fortsatt høy.

OPPGAVER OG MÅLSETTINGER

Hovedmålsetting

Arbeidsmedisinsk avdeling vil arbeide for å gi befolkningen, den øvrige helsetjenesten og arbeidslivet i Midt-Norge et faglig fullverdig og geografisk likeverdig tilbud av arbeidsmedisinske tjenester for gjennom det å bidra til forebygging av arbeidsrelaterte skader og sykdommer.

Delmålsettinger/oppgaver

- 1) Utrede pasienter der man mistenker at det foreligger en yrkesmessig årsak til deres sykdom. Ved siden av vektlegging av forebyggende tiltak er det en målsetting med dette å bidra til at pasientens rettigheter i forhold til NAV og andre blir ivaretatt og at personer med arbeidsrelaterte sykdommer eller skader får tilrettelegging for fortsatt deltagelse i arbeidslivet. Ventetiden for henviste pasienter skal ikke overstige 2-3 måneder.
- 2) Foreta vurderinger og arbeidsmiljøutredninger på arbeidsplasser i tilknytning til pasienter der avdelingen er involvert i utredningen, eller der avdelingen har fått henvendelse fra bedriftshelsetjenester eller andre.
- 3) Samarbeide med bedriftshelsetjenester og andre om forebyggende tiltak og oppfølging av arbeidstakere som er eller har vært utsatt for mulig helseskadelig påvirkning i arbeidssammenheng.
- 4) Drive arbeidsmedisinsk forskning og utredning bl.a. om hvordan fysiske, kjemiske, biologiske, psykiske og organisatoriske forhold i arbeidslivet virker inn på folks helse. Dette skal skje ved at avdelingen driver egne internt og eksternt finansierte forskningsprosjekter, og at avdelingens personale deltar med fagkunnskap i forskningsprosjekter som drives av bedriftshelsetjenester og andre avdelinger/institusjoner.
- 5) Være konsultasjons- og informasjonsorgan for myndigheter, institusjoner, bedrifter, fagforeninger og andre i spørsmål som angår sammenhengen mellom arbeid og helse.
- 6) Drive utdanning i arbeidsmedisin og yrkeshygiene.

Personalet ved avdelingen har i 2016 bestått av:

- Avdelingssjef / overlege Siri Slåstad
- Overlege Oddfrid Aas (nestleder og fast stedfortreder for avdelingssjef)
- Overlege/prof. II Bjørn Hilt (2/3 pensjonist fra 1.7.)
- Lege i spesialisering Toril Synnøve Nilsen (kst. overlege fra 1.7.)
- Yrkeshygieniker Morten Buhagen
- Yrkeshygieniker Solveig Føreland

- Sykepleier Liv Bjerke Rodal
- Sykepleier, klinisk spesialist Torgunn Qvenild (32 % stilling som pensjonist og fra 1.10., 20 % stilling)
- Sekretær Lena Brødreskift,
- Lege i spesialisering Sindre Rabben Svedahl (50 % permisjon)
- Lege i spesialisering Erlend Hassel
- Lege i spesialisering (vikar) Marte Espnes (til 31.3.)
- Lege i spesialisering (vikar) Torkild Sitter (fra 1.9.)
- Lege i spesialisering (vikar) Camilla Melby Wethal (fra 1.9.)
- Forsker Pål Romundstad (10 %)
- Prosjektmedarbeider Siri Fenstad Ragde (eksternt finansiert til august.2016)

Bjørn Hilt og Morten Buhagen har 20 % bistillinger ved Institutt for samfunnsmedisin (ISM) ved DMF ved NTNU som h.h.v. professor II i arbeidsmedisin, universitetslektor II i yrkeshygiene. Siri Slåstad og Oddfrid Aas er ansatt i hver sin 5 % stilling ved ISM (finansiert av avdelingen). Solveig Føreland er ansatt som førsteamanuensis II i yrkeshygiene i 20 % stilling ved Institutt for Bergteknikk ved NTNU.

Poliklinikk

Poliklinikkvirksomheten er en av hovedoppgavene til avdelingen. De fleste henvisningene til Arbeidsmedisinsk poliklinikk kommer fra fastlege/allmennlege, men vi får også henvisninger fra andre sykehusavdelinger, først og fremst fra lungeavdelingen, samt privatpraktiserende spesialister og bedriftsleger. I tillegg har vi mange sakkyndigoppdrag for NAV i forbindelse med spørsmål om yrkessykdom. I 2016 ble det utarbeidet ca 60 spesialisterklæringer. De fleste som blir henvist til vår poliklinikk, kommer naturligvis fra vår egen helseregion, men vi har også noen fra andre deler av landet, heriblant noen "second opinion"-saker. Vi har også dette året greid å holde korte ventelister ved poliklinikken. De fleste får time innen 2 måneder etter at vi har mottatt henvisningen. Utredningene skjer gjennom et tverrfaglig samarbeid mellom lege, yrkeshygieniker og sykepleier. Involvering fra de sistnevnte varierer etter behov ut fra problemstillingene i de enkelte sakene. I 2016 startet vi også et «forsøksprosjekt» der psykologspesialister deltar i utredningen av enkelte saker.

Antall utredninger ved Arbeidsmedisinsk poliklinikk holder seg nokså jevnt med rundt 300 per år. Personer med lungesykdommer og andre luftveisplager utgjør fortsatt den største sykdomsgruppen ved poliklinikken, og det er astma og KOLS som dominerer. Vi får også henvist pasienter med kreftsykdom, hovedsakelig lungekreft. I 2016 ble 19 personer med en kreftdiagnose utredet ved poliklinikken, noe som er en halvering sammenlignet med 2015. Av andre tilstander som ble utredet, kan nevnes flere tilfeller av hånd-arm-vibrasjonsskade og polynevropatier. Videre var 14 personer med hudsykdom til vurdering, hvorav de aller fleste tilfellene dreide seg om kontakteksemer. Mange av de som henvises har ingen spesifikk diagnose, men har plager i form av ulike symptomer, slik som hodepine, konsentrasjonsvansker, tretthet og uvelhet. Vi har de siste årene sett en økende tendens når det gjelder tilfeller med ulike overfølsomhetstilstander. I 2016 hadde vi 25 slike saker til utredning. Her har vi de siste månedene benyttet samtale med psykologspesialist som en del av standardutredningen.

For enkelte av pasientene har vi i forbindelse med utredningen hatt samarbeid med bedriften og/eller bedriftshelsetjenesten. I noen saker ble det som ledd i utredningen foretatt bedriftsbesøk. Ellers har vi som før gjennomført samarbeidsmøter med Lungeavdelingen og Hudavdelingen og med våre samarbeidende nevropsykologer.

Yrkeshygiene

Som i de siste årene har det yrkeshygieniske arbeidet ved avdelingen i stor grad bestått av eksponeringsvurderinger i forbindelse med polikliniske pasienter, undervisning ved NTNU, DMF og NTNU, IØT samt noe ekstern undervisning og rådgivning. Noen mindre måleoppdrag og oppdrag for enkeltbedrifter er også gjort. Ved avdelingens faste samarbeidsmøter med lungeavdelingen, hudavdelingen og eksterne nevropsykologer har det også vært yrkeshygienisk deltakelse.

I forbindelse med at avdelingens prosjektansatte yrkeshygieniker i 2016 fikk ansettelse hos AktiMed Norge AS ble avdelingens formelle samarbeidsavtale med denne bedriftshelsetjenesten avsluttet. Dette var også i tråd med vår policy om ikke å ha langsiktige formelle avtaler med aktører i BHT-markedet. For øvrig behandles og besvares yrkeshygieniske forespørsler fra alle bedriftshelsetjenester, bedrifter og enkeltpersoner fortløpende.

Etterspørselen etter avdelingens yrkeshygieniske kompetanse har i 2016 ikke resultert i større måleoppdrag eller utredninger. Slik etterspørsel varierer fra år til år, og antas å ha en viss sammenheng med Arbeidstilsynets satsningsområder og varierende krav om kartlegginger og eksponeringsvurderinger. Man skal heller ikke se bort fra at bedriftshelsetjenestene etterhvert blir mer selvhjulpne på dette området. Avdelingens instrumentpark er av denne grunn ikke fornyet i 2016. Større innkjøp av yrkeshygienisk utstyr vurderes kontinuerlig, men slike investeringer vil være avhengig av at de kan forankres i et prosjekt med ekstern finansiering. Noe av avdelingens fungerende måle- og prøvetakingsutstyr har, som tidligere, vært utlånt til NTNU og andre nære samarbeidspartnere.

Yrkeshygieniske oppdrag:

- Indergaard & Svenil, Trondheim, Ozonmålinger, januar 2016
- Washington Mills, Orkdal, Masketetthetstesting, januar 2016
- SINTEF SEALAB, Trondheim, Risikovurderinger, mai 2016
- Nidar AS, Trondheim, Risikovurderinger, juni 2016
- Mesterbakeren AS, Trondheim, Konsulentbistand sammen BHT, juni 2016
- Resman AS, Trondheim, Risikovurderinger sammen BHT, juni 2016
- Elkem Tana, Masketetthetstesting og støvmåling, august 2016

Bedriftsbesøk med yrkeshygienisk deltakelse:

- AquaGen, Hemne
- Lian Trevarefabrikk, Hemne
- Nidar AS, Trondheim (med medisinstudenter)
- Orkel AS, Orkdal (med medisinstudenter)
- Franzefoss Pukk, Trondheim
- Sandvik-Teenness AS, Trondheim
- Tautra Mariakloster, Frosta

Regionalt senter for astma, allergi og annen overfølsomhet (RAAO)

RAAO ble etablert årsskiftet 2015/2016 og er organisert under arbeidsmedisinsk avdeling. Overlege Anders Tøndell fra lungeavdelingen/NTNU ble ansatt i 50 % stilling fra høsten 2015, sykepleier Liv Rodal og sekretær Lena Brødreskift begynte i henholdsvis 50 % og 20 % stillinger fra januar 2016. Senteret kom i gang med poliklinisk virksomhet i mai 2016, med

anafylaksiutredning som første henvisningsdiagnose. I den forbindelse har man også begynt å utvikle opplegg for matvareprovokasjoner.

Det er opprettet et Arbeidsforum som er et tverrfaglig forum med deltakelse fra flere avdelinger. Forumet brukes til diskusjon om utredning av pasienter med kompliserte allergologiske problemstillinger. Videre er det opprettet et sykepleierforum for sykepleiere som arbeider med allergologi i helseregionen.

Høsten 2016 ble det kjent at senteret fikk økte midler i form av en særfinansiering, slik at budsjettet for 2017 er økt fra 1 million til 2,4 millioner. Dette planlegges brukt til å knytte flere spesialister til senteret og øke utredningstilbudet.

En utfordring er lokaler for senteret. Så langt brukes lokaler på arbeidsmedisinsk avdeling og på tverrfaglig allergologisk poliklinikk, men med økt drift er behovet stort for egne lokaler for RAAO.

Temadager og frokostseminarer:

Avdelingen har siden starten i 1990 arrangert arbeidsmedisinske temadager stort sett to ganger hvert år. Målgruppa for temadagene er bedriftshelsepersonell i Midt-Norge.

Temadagene i 2016 var:

- 9.6. Yrkeshygiene
- 13.12. Vibrasjoner og vibrasjonsskader

Da Liv Bjerke Rodal begynte ved avdelingen ved årsskiftet 2015/16 hadde hun med seg tanker om å starte opp igjen med avdelingens frokostseminarer. Det ble ikke bare med tanken og den 31.august startet vi med «Snakk om rus» med deltakere fra 14 ulike bedriftshelsetjenester. Den 5. oktober var det Sintef som presenterte rapporten «Evaluering av BHT» med deltakere fra 15 ulike bedriftshelsetjenester.

Undervisning

Internundervisning

Som ledd i kravene for leger som er i spesialistutdanning gjennomføres et program med tverrfaglige fagmøter og litteraturmøter i til sammen to timer hver uke. Avdelingen har et utdanningsutvalg for LIS leger. Utdanningsutvalget rapporterer hvert år til legeföreningen om internundervisningen for legenes spesialistutdanning. Utdanningsutvalget ved avdelingen består av Oddfrid Aas, Erlend Hassel og Toril Synnøve Nilsen.

Medisinstudenter.

Hoveddelen av undervisningen i arbeidsmedisin skjer i studentenes semester ID og IIIC, men faget undervises på flere stadier under medisinstudiet, ofte i samarbeid med andre avdelinger. Støyskader blir for eksempel omtalt under ØNH-avdelingens undervisning om hørselsskader. Samlet timetall i arbeidsmedisin for medisinstudentene er 49 timer forelesninger og 26 timer andre læringsformer. De fleste av de ansatte ved avdelingen er engasjert i denne undervisningen.

I stadium ID presenterer studentene i grupper en oppgave om arbeidsmiljøpåvirkninger og helse i utvalgte yrker. I stadium IIIC er en uke satt av til arbeidsmedisin. I denne uka blir det forelest over sentrale tema som ikke er dekket tidligere i studiet, og en dag brukes til bedriftsekskursjoner. I

2016 ble studentene fordelt mellom Nidar sjokoladefabrikk i Trondheim og den mekaniske bedriften Orkel på Fannrem.

Bjørn Hilt deltok i 2016 ved DMF i en utredning av hvordan mer forebyggende og helsefremmende arbeid kan implementeres i medisinstudiet.

Ingeniørstudenter og EVU-kurs

Fra avdelingen undervises det også i arbeidsmedisin og yrkeshygiene ved Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse på NTNU

Spesialistutdanningen og legers videre- og etterutdanning

Avdelingen har til enhver tid leger i spesialisering (LIS) som enten har fullført eller begynt på spesialistutdanningen ved arbeidsmedisinsk institusjon. Alle LIS har veiledningsopplegg ved avdelingen og deltar i internundervisningen. LIS legene gis også anledning til å delta i Legeforeningens gruppebaserte veiledningsprogram i arbeidsmedisin.

Toril Synnøve Nilsen er med i programkomiteen for Midtnorsk forum for arbeidsmedisinere som hadde møte på St. Olav 26.5. og 29.11.

Erlend Hassel og Toril Synnøve Nilsen var med i kurskomiteen for obligatorisk kurs i Toksikologi for arbeidsmedisinere som ble arrangert ved NTNU i juni 2016.

Prosjekter og annet

Aktuelt prosjektarbeid ved avdelingen vises stikkordmessig i tabellen nedenfor. Mer utførlige beskrivelser av de fleste av enkeltprosjektene finnes på hjemmesiden

www.stolav.no/arbeidsmedisin.

Prosjekt	Kommentarer
Lungefunksjon og nattarbeid	Delprosjekt i forhold til resultater fra Freifjordprosjektet
Kokker, arbeidsmiljø og helse	Prospektiv kohortundersøkelse 2010-2020.
Lungehelse hos bønder	Samarbeid med HUNT
Psykisk helse hos bønder	Deltagelse som biveileder i hovedprosjekt ved HUNT/ISM.
DeMaskUs	Samarbeid med Sintef, NTNU, STAMI, Arbeids og miljømedisinsk avdeling ved UNN og Norsk silisiumkarbid- og ferrolegeringsindustri.
Forebyggende tiltak for å redusere helseeffekter av luftforurensing	Forskerprosjekt i NFR program Bedre helse. Samarbeid med FHI, IØT, Trondheim kommune, Vegvesenet m.fl. Søkt og innvilget i 2016

Våre fremste samarbeidspartnere for prosjektarbeid har i 2016 vært HMS-fagmiljøet ved Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse ved SVT-fakultetet ved NTNU, STAMI, HUNT, Senter for bygdeforskning, Institutt for samfunnsmedisin ved DMF, nevropsykolog Helge Sletvold og Kjemisk institutt ved NTNU.

Siri Slåstad er NAMFs representant i Legeforeningens Sakkyndig komite for kompetanseområdet i allergologi. Hun har ledet arbeidsgruppa for opprettelse av et Regionalt kompetansesenter for allergi, astma og overfølsomhetssykdommer ved St.Olavs Hospital og har som ledd i dette også deltatt i Helsedirektoratets nettverksgruppe for allergisentre. Videre er hun styremedlem i Arbeidsmiljøsentret.

Bjørn Hilt er biveileder for doktorgradsstipendiat Hanne Weggeberg ved Kjemisk institutt på oppgaven Metal characterization of different size fractions of airborne particulate matter and health effects in humans. Hovedveileder er professor Trond Peder Flaten ved Kjemisk institutt. Bjørn Hilt er også biveileder for cand vet Magnhild Torske i et doktorgradsprosjekt om bønders psykososiale arbeidsforhold og psykiske helse ved HUNT/ISM. Hovedveileder er professor Steinar Krokstad ved HUNT. Bjørn Hilt var sammen med hovedveileder professor Geir Jakobsen og biveileder Hilde Brun Lauritzen ved ISM biveileder for masterstudent Natalie Østrem på en oppgave om eksponering for miljøgifter og forplantning som hun fullførte i juni 2016.

Bjørn Hilt er medlem av forskningsutvalget i Norsk arbeidsmedisinsk forening, varamedlem i Den norske legeforenings spesialitetsråd, styremedlem i Norske leger mot atomvåpen og leder for det internasjonale styret i International Physicians for the Prevention of Nuclear War.

Solveig Føreland veileder en PhD student ved Universitetet i Tromsø i forbindelse med DeMaskUS prosjektet.

Siri Fenstad Ragde var faglig veileder for student ved Teknologisk Institutt som tar verneingeniørutdanning, januar-september 2016

Morten Buhagen er sensor for Norsk Yrkeshygienisk Sertifisering (NYS) ved sertifisering av yrkeshygienikere.

Oddfrid Aas er medlem av institusjonsutvalget i Namf.

Foredrag

Slåstad:

- Biologisk overvåkning i arbeidsmedisinsk praksis. Toksikologi for arbeidsmedisinere, Trondheim, 8.6.2016.
- Kasustikker om lungekreft. Høstmøte for de arbeidsmedisinske avdelingene, Oslo, 19.-20.9.2016
- Arbeidsrelaterte lungesykdommer - hva bør legene tenke på? Kurs i lungesykdommer, Trondheim, 30.9.2016.
- Yrkesastma. Allergologi grunnkurs II, Oslo, 26.10.2016
- Observasjoner og behandling ved inhalasjon av gasser og kjemikalier. Temadager for sykepleiere på lungeavdelingen, St.Olavs hospital, 24.10.2016, 21.11.2016 og 19.12.2016.
- Støv – et betydelig helseproblem i landbruket. Kursuke for NLR HMS, Gardermoen, 15.11.2016.
- Støv, gasser og luftveishelse hos bønder. Temadag om arbeidsmiljø og helse i landbruket, Hell 18.03.15
- Overfølsomhet i luftveiene. Fagdag om allergi og overfølsomhet i lungene, Arbeidsmedisinsk avdeling, Trondheim, 09.12.15.

Aas:

- Tilrettelegging for gravide i arbeidslivet, internundervisning ved Fødeavdelingen, St. Olavs hospital våren 2016
- Sykdommer og skader i landbruket, Nord Universitet, Bodø 03.02.2016
- Risiko for arbeidsrelaterte forplantningsskader – Praktiske tiltak, Kurs i toksikologi for arbeidsmedisinere, Trondheim 6. – 8. juni 2016
- Forebyggende tiltak og tilrettelegging for gravide arbeidstakere, Midt-norsk forum for arbeidsmedisinere 29.11.2016
- Risiko for arbeidsrelaterte forplantningsskader, Lokallagsmøte i Norsk yrkeshygienisk forening, Trondheim 30.11.16
- Helseplager ved støy og vibrasjoner i landbruket - årsaker og tiltak, Kursuke for Norsk landbruksrådgivning, Gardermoen 15.11.2016

Hilt:

- Astma og allergi. EVU-kurs, NTNU 7.3.2016
- Litteratursøk i arbeidsmedisinsk forskning. Kurs i arbeidsmedisinske forskningsmetoder, STAMI, Oslo 10.3.2016
- I møte med sjeldne kreftformer, forskjell mellom forsknings- og utredningstilnærming, Norsk yrkeshygienisk forenings vårkonferanse, Oslo, 30.5.2016
- Asbest og helse og arbeidsrelatert lungekreft. Kurs i arbeidsrelaterte lungesykdommer, UiB, Bergen, 13.9.2016
- La investigación en salud ocupacional – retos y defaciós, Seminario Internacional de Salud Ocupacional, Havanna, Cuba, 15.-18.11.2016

Buhagen:

- Presentasjon av Marienborgprosjektet, Arbeidstilsynet, 3.mars
- Yrkesmessige eksponeringer, Toksikologi for arbeidsmedisinere, 6.juni
- «Hva er nytt under solen?», Temadag, Arbeidsmedisinsk avdeling, 9. juni
- «Yrkeshygieneiske tiltak», Masterstudenter i HMS, IØT, NTNU, februar
- Støy, EVU-kurs, IØT, NTNU, oktober

Føreland:

- «Masketthetstesting; hvorfor og hvordan», Temadag, Arbeidsmedisinsk avdeling, 9. juni

Nilsen:

- Hånd-arm-vibrasjonssyndrom: kartlegging/utredning i BHT, Midt-norsk forum for arbeidsmedisinere 26.5.2016.

Hassel:

- Arbeidsrelaterte sykdommer i tungindustrien, Kurs i faget «HMS i tungindustrien», NTNU, 12.03.16
- Lungetoksikologi, kurs Toksikologi for arbeidsmedisinere, Trondheim, 06.06.16
- Midtnorsk forum for arbeidsmedisinere, Trondheim, 26.05.2016 og 29.11.2016

Sitter:

- Trygdemedisin. Tursnuskurs for leger, fysioterapeuter og kiropraktorer, Trondheim 05.10.16

Rabben Svedahl:

- Arbeidsmiljøpåvirkninger og helsevirkninger på kjøkken. Temadag ved Arbeidsmedisinsk avdeling: Yrkeshygiene, arbeidsmiljøkartlegging og arbeidsmiljøtiltak 9.6.2016.
- «Ny i faget». Yngre leger i ulike bedriftshelsetjenester i Trondheim deler sine erfaringer. Midt-norsk forum for arbeidsmedisinere 26.05.2016

Deltakelse på kurs / konferanser / faglige møter**Hilt:**

- Norsk yrkeshygienisk forenings vårkonferanse, Oslo 30.05.2016
- Ideseminar for Midt-norsk kompetanse i landbrukshelse 01.- 02.06.2016
- BOHS – Dermatological exposures, Manchester, England, 19.-21.9.2016
- Higiene y epidemiologia, Seminario Internacional de Salud Ocupacional, Havanna, Cuba, 15.-18.11.2016

Buhagen:

- Samarbeidsmøte FHI, de arbeidsmedisinske avdelinger og STAMI, Oslo, 24. mai
- NYF Vårkonferanse, Oslo, 31. mai
- Høstmøtet for de arbeidsmedisinske avdelingene, Oslo, 19-20 september

Føreland:

- Forsøksdyrlære, UiT, Tromsø, 7-12 mars

Brødraskift:

- HMS grunnkurs, Trondheim, 16. – 17. februar, 15. mars og 8. des. 2016
- STYRK regionkonferanse, Trondheim 14. – 15. april 2016
- Høstmøte for de arbeidsmedisinske avdelingene, Oslo, 19. – 20. september 2016
- Oppstartseminar Cristin, Lillestrøm, 20. oktober 2016
- Helseadministrasjonssekretær, eCademy. Eksamen 17. – 20. juni 2016 (30 fagskolepoeng)

Aas:

- Midtnorsk forum for arbeidsmedisinere, Trondheim, 26.05.2016 og 29.11.2016
- Ideseminar for Midt-norsk kompetanse i landbrukshelse 01.- 02.06.2016
- Høstmøte for de arbeidsmedisinske avdelingene, Oslo 19.- 20.09.2016
- Norsk yrkeshygienisk forenings vårkonferanse, Oslo 30.05.2016

Slåstad:

- Fagmøte folkehelseinstituttet 24.5.2016
- Midtnorsk forum for arbeidsmedisinere, Trondheim, 26.5.2016 og 29.11.2016
- Ideseminar landbruk, Jegtvollen, 1.-2.6.2016.
- Høstmøte for de arbeidsmedisinske avdelingene, Oslo, 19.- 20.9.2016
- Samling for RAAO-sentrene, Gardermoen, 1.11.2016

Rabben Svedahl:

- Utredning og håndtering av hånd-arm vibrasjons syndrom (HAVS). Oslo 06.04.2016.
- Arbeidsrelaterte muskel/skjelettplager, Stami. 25. – 27.10.2016.

- Ledelse, organisasjonsutvikling og administrasjon for arbeidsmedisinere. Bergen. 1. – 4.11.2016.
- Midtnorsk forum for arbeidsmedisinere, Trondheim, 26. 5. 2016 og 29.11. 2016

Sitter:

- Arbeidsbetingede lungesykdommer: Bergen 12. - 14.09.16
- Kurs i bruk av Pub Med, Trondheim 29.09.16
- Ledelse, organisasjonsutvikling og administrasjon for arbeidsmedisinere, Oslo 01. – 04.10.16
- Veiledning samfunnsmedisin, Levanger 28.10.16
- Høstmøte norsk forening for fysikalsk medisin og rehabilitering, Trondheim 01.12.16

Fenstad Ragde:

- Biologiske arbeidsmiljøfaktorer, EVU-kurs, NTNU, Januar- mars 2016
- Norsk Yrkeshygienisk forenings vårkonferanse, Kreftfare i Arbeidslivet, Oslo, 30 mai 2016

Melby Wethal:

- Arbeidsrelaterte muskel-/skjelettplager, STAMI, 25.-27.10.2016
- Midtnorsk forum for arbeidsmedisinere, Trondheim, 29.11.2016

Nilsen:

- Utredning og håndtering av HAVS, Gardermoen 6.4.2016
- Allergologi grunnkurs 1, Bergen, 7. - 11.3.2016
- Allergologi grunnkurs 2, Oslo, 2016, 24—28.10.16
- Psykososiale og organisatoriske forhold i arbeidslivet. Psykosomatikk. Son, 9.-11.5.2016
- Ledelse, organisasjonsutvikling og administrasjon for arbeidsmedisin, Bergen, 1.-4.11.2016
- Det arbeidsmedisinske høstmøtet, Oslo, 19.-20.9.2016

Hassel:

- Midtnorsk forum for arbeidsmedisinere, Trondheim, 26.05.2016 og 29.11.2016
- Obligatorisk kurs i Arbeidsbetingede lungesykdommer, Bergen, 12.-14. september 2016

Publikasjoner / rapporter / sammendrag ("abstracts") / formidling

Ragde SF, Jørgensen RB and Føreland S. Characterisation of exposure to ultrafine particles from surgical smoke by use of a fast mobility particle sizer. *Ann Occup Hyg.* 2016;60(7);860-74

Hegseth MN, Robertsen Ø, Vangberg HC og **Føreland S.** Holder maska? Regional helseforskningskonferanse. Tromsø 2.-3.11 2016. Poster

Jørgensen, Rikke Bramming; **Buhagen, Morten; Føreland, Solveig.**

Personal exposure to ultrafine particles from PVC welding and concrete work during tunnel rehabilitation. *Occup Environ Med* 2016 ;73.(7): 467-73

Weggeberg, Hanne; **Føreland, Solveig; Buhagen, Morten; Hilt, Bjørn;** Flaten, Trond Peder. Multi-element analysis of airborne particulate matter from different work tasks during subsea tunnel rehabilitation work. *J Occup and Environ Hyg* 2016;13 (10): 725-40

Buhagen, Morten; Grønskag, Anna Brenne; Ragde, Siri Fenstad; Hilt, Bjørn.

Association between Kidney Cancer and Occupational Exposure to Trichloroethylene. *J Occup Environ Med* 2016; 58.(9): 957-9

Svedahl SR, Svendsen K, Romundstad PR, Qvenild T, Strømholm T, Aas O, Hilt B. Work environment factors and work sustainability in Norwegian cooks. *Int J Occup Med Environ Health*. 2016;29(1):41-53. doi: 10.13075/ijomeh.1896.00446.

Torske MO, Bjørngaard JH, **Hilt B**, Glasscock D, Krokstad S. Farmers' mental health: A longitudinal sibling comparison - the HUNT study, Norway. *Scand J Work Environ Health*. 2016;42(6):547-56. doi: 10.5271/sjweh.3595. Epub 2016 Sep 16.

Letnes JM, Torske MO, **Hilt B**, Bjørngaard JH, Krokstad S. Symptoms of depression and all-cause mortality in farmers, a cohort study: the HUNT study, Norway. *BMJ Open*. 2016 May 17;6(5):e010783. doi: 10.1136/bmjopen-2015-010783.

Torske MO, **Hilt B**, Glasscock D, Lundqvist P, Krokstad S. Anxiety and Depression Symptoms Among Farmers: The HUNT Study, Norway. *J Agromedicine*. 2016;21(1):24-33. doi: 10.1080/1059924X.2015.1106375.

B. Hilt, Intervju om Helse, NRK radio P1 25.1.16

Diverse oppslag i tidsskrifter for musikere og skuespillere om Helse.

For mer informasjon om avdelingen og vår virksomhet, vennligst se

www.stolav.no/arbeidsmedisin

Kontaktadresse: Arbeidsmedisinsk avdeling, St. Olavs Hospital HF,
Postboks 3250 Sluppen, 7006 Trondheim
Tlf: 72571314, Fax: 72571347,
e-post: arbeidsmedisin@stolav.no

Besøksadresse: St. Olavs hospital, 1902-bygget, andre etasje i østfløya.